

Nr 582

Av herr **Holmberg** och fru **Nilsson**, om *inrättande av en statlig bilindustri*.

Bilismen utvecklas snabbt i vårt land. Under 1950-talet har antalet personbilar utgjort:

1950	252 503
1951	313 058
1952	360 552
1953	431 085
1954	535 857

Under 1955 har drygt 117 000 personbilar nyregistrerats, vilket innebär att antalet nu är uppe i över 600 000. Någon avmattning i denna utveckling är knappast att räkna med under överskådlig tid. En opinionsundersökning, som företogs i fjol höstas, visade tvärtom att 300 000 familjer eller enskilda hade för avsikt att — eller i varje fall önskade — skaffa sig bil under 1956.

I motsats till de flesta andra billänder domineras bilbeståndet i vårt land av utländska märken. Av de personbilar, som nyregistrerades under fjolåret, var endast cirka 25 000 av inhemsk tillverkning (21 000 Volvo, 4 000 Saab) medan övriga 93 000 importerats. Detta har medfört att bilarna numera utgör en betydande post på utrikeshandelns importsida: under 1955 486,5 milj. kr., vartill kommer importerade bildelar för 196,5 milj. kr.

Ansällningen av bilimporten angavs i fjol som en av de orsaker, som ansågs motivera införande av bilaccisen, varigenom många arbetare och jämställda inkomsttagare nödgades uppskjuta eller skrinlägga planerna på att skaffa bil.

Det skall inte bestridas, att en bilimport av denna storleksordning i och för sig kan inge vissa bekymmer, särskilt som den till stor del sker från länder med vilka intet balanserat varuutbyte förekommer. Härtill kommer att kostnaderna för service och reparationer genom uppsplittningen på ett stort antal märken sammantaget blir mycket stora. Det kan sålunda nämnas, att de under fjolåret nyregistrerade personbilarna fördelar sig på över 75 olika märken och att bilägarna beräknas årligen lägga ut över 600 milj. kr. i service- och reparationskostnader.

Detta är ägnat att understryka behovet av ökad inhemsk bilproduktion, varigenom bilarnas och bildelarnas andel av importen kunde begränsas

och koncentration på ett färre antal märken uppnås i syfte att förenkla och förbilliga reparationer och annan service. Detta får naturligtvis inte innebära, att inte den enskilde skall ha möjlighet att välja mellan olika biltyper och märken. Men med den roll, som bilismen kommit att spela också i sådana sammanhang som exempelvis utrikeshandeln, torde det i längden bli ofrånkomligt med en viss »styrning» från det allmännas sida av bilmärknaden.

I flera av de stora billänderna är en betydande del av bilindustrin i statens hand. Så är fallet exempelvis i Frankrike (Renaultverken) och Tyskland (Volkswagenverken). Härigenom har dessa stater skaffat sig möjlighet att »styra» bilmärknaden, främst så till vida att denna i dessa länder domineras av inhemska märken. Det är fråga om inte motsvarande bör komma till stånd också i vårt land.

Fördelarna är uppenbara: inhemsk personbiltillverkning i stor skala och i allmännyttig regi skulle »avlasta» en del av det tryck på valutatillgångarna, som bilimporten utan tvivel utgör, och få betydande sysselsättningsskapande effekt på många orter och för tusentals människor. Bilproduktion kan ju med fördel »läggas ut» på olika orter; den omspanner många lättare arbetsprocesser, lämpliga för kvinnor och ungdomar; den kan kombineras med tillverkning av exempelvis traktorer.

Vi tänker härvidlag särskilt på Norrland — en statlig bilindustri, med en årsproduktion på några tiotusental fordonsenheter, förlagd dit och decentraliserad i den omfattning som är produktionstekniskt lämplig, skulle bli en verklig kraftinjektion i sysselsättningsavseende i denna landsdel och verksamt bidra till att hejda den oavbrutna ström av ungdom, som i brist på arbetsmöjligheter nödgas söka sig söderut.

Upptagande av statlig bilproduktion i större skala skulle sannolikt också göra det möjligt att få fram vad som hittills saknats: bilar av inhemskt märke till priser som är överkomliga för arbetare, småbrukare och över huvud familjer i mindre ekonomiska förhållanden.

Åberopande det anförda får vi föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om tillkallande av sakkunniga för utformande av planer för att vid en statlig bilindustri, företrädesvis förlagd till Norrland, uppta tillverkning av bilar i stor skala, eventuellt i kombination med traktortillverkning.

Stockholm i januari 1956

Helmer Holmberg

Gerda Nilsson